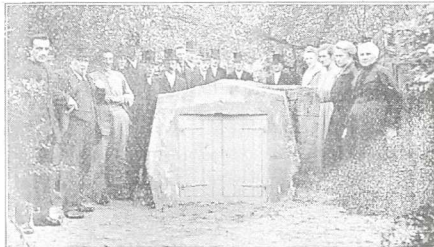
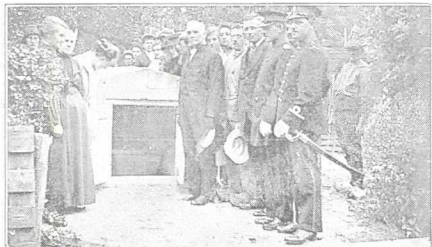
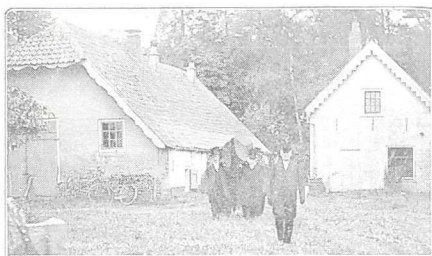

Een bijzondere begrafenis in Vreeland

Een opmerkelijk bericht in voormalig weekblad "Het Leven" uit 1925 was aanleiding tot nader onderzoek. De berichtgeving betrof een begrafenis in een "pill-box" te Vreeland. De vier foto's die op deze pagina zijn weergegeven, zijn voorzien van de volgende toelichtende tekst: "De couranten hebben onlangs melding gemaakt van de vreemde wilsbeschikking van den heer P. Nierop, oud wethouder van Vreeland: om op z'n eigen grond, in een bomvrije "pill-box" die daar sinds den mobilisatie stond, begraven te worden. "Het Leven" is er natuurlijk bij geweest en heeft die begrafenis in foto's vereeuwigd: hier zijn ze, allereerst het uitdragen van het stoffelijk overschot uit het huis, - dan de "pill-box" zelf met de lijkst erin, beneden de belangstelling van de dorpsbewoners bij deze zonderlinge begrafenis, ongetwijfeld een unicum in ons land". Maar wat is nou een "pill-box", wie was P. Nierop en hoe kwam zijn stoffelijk overschot in de "pill-box" terecht?

Pill-box.

Een pill-box is onder andere een pillendoos, een preekstoel, een poppenhuis of een klein rond hoedje, maar in dit geval is de term afkomstig uit het militaire jargon en betekent het 'kleine bunker'.¹⁾ In het kader van de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie werd gedurende de Eerste Wereldoorlog een groot aantal van dergelijke bunkertjes gebouwd. (zie afb. op pag. 28) Zo ook in Vreeland, onder andere in de tuin van P. Nierop, wonende aan de Kleizuwe. De bouw ervan werd in een brief van de groepscommandant der Nieuwe Hollandse Waterlinie van de Groep Nieuwersluis d.d. 26 januari 1915 meegedeeld aan de burgemeester van Vreeland. De tekst van de brief luidde aldus: "Ik heb de eer u beleefd te verzoeken wel voorlopig te willen kennisgeven aan de belanghebbende dat zal worden in gebruik genomen voor het opwerpen van versterkingen ± 400 m2 grond, gele-

De couranten hebben melding gemaakt van de vreemde wilsbeschikking van den heer P. Nierop, oud-wethouder van Vreeland: om op z'n eigen grond, in een bomvrije „pillbox" die daar sinds den mobilisatietijd stond, begraven te worden. „Het Leven" is er natuurlijk bij geweest en

heeft die begrafenis in foto's vereeuwigd: hier zijn ze, allereerst het uitdragen van het stoffelijk overschot uit het huis, - dan de „pill-box"-zelf met de lijkst erin, - beneden de belangstelling van de dorpsbewoners bij deze zonderlinge begrafenis, ongetwijfeld een unicum in ons land.

Voorbeeld van een pill-box, in het boek van D.T. Koen genoemd 'schuilplaats voor wachtposten van een infanterie-steunpunt langs de Gageldijk te Utrecht, 1917'.

gen ten N. van Vreeland, in een met vruchtbomen beplante weide, grenzend ten W. aan de boomgaarden van Brugzicht en ten Z. aan den tuin van Jhr. Hooft van Vreeland, toebehorende aan Nierop, wonende Kleizuwe. Te zijner tijd zal ten aanzien van de juiste grootte van het in gebruik genomen terrein en den aard der verrichtte werkzaamheden een bewijs worden afgegeven om te dienen bij het regelen der schadeloosstelling" getekend: De Luitenant Kolonel Groepscommandant.

Duidelijk is dat de burgemeester deze kennisgeving besprak met wethouder Nierop. Later bleek dat de versterking bestond uit genoemde pill-box, die werd gebouwd in de boomgaard achter Nierop's huis. Wie was Pieter Nierop?

Pieter Nierop

In 1863 kocht Pieter's vader Klaas Nierop wonend te Opdam (NH) een boerderij met weilanden in Vreeland, gelegen ten westen van de Kleizuwe, thans huisnr. 103, en vestigde er een veehouderij. Veel voorspoed kende de familie niet. De ouders van Klaas overleden in 1871, zijn jongste zoon Klaas overleed in 1875 (21 jaar oud) en zijn echtgenote Maartje Helder overleed in 1878 (59 jaar oud). Met zijn zoon Pieter, inwondende huishoudsters en knechten zette vader Klaas het bedrijf voort tot hij in 1885 op 69-jarige leeftijd kwam te overlijden. De toen 36-jarige, ongehuwde Pieter zette daarna het bedrijf met huishoud-

sters, dienstboden en knechten in dezelfde stijl voort. In 1914 kreeg Pieter vergunning om naast zijn boerderij een villa te bouwen. Het werd "Oostbeek", nu Kleizuwe 105. Naast veehouder was Pieter ook bestuurlijk actief. Van 1897 tot 1919 was hij raadslid van de gemeente Vreeland, en wethouder in de perioden 1909-1911 en 1913-1917. In 1919 verkocht Pieter Nierop een deel van zijn boerderij aan zijn neef Klaas Helder die er met zijn gezin ging wonen. In 1922 vertrok de familie Helder naar Heerhugowaard en werd het land van de boerderij verkocht aan de overburen: de familie Driessen, wonend ten Oosten van de Kleizuwe in Kortenhoef (thans is dit Vreeland, gemeente Loenen). Op het erf van deze nu vervallen boerderij staat zichtbaar vanaf de Kleizuwe thans nog een kleine bunker of pill-box. De laatste drie eenzame jaren van zijn leven woonde hij in villa Oostbeek, waar hij op 5 juli 1925 overleed. In zijn testament had hij te kennen gegeven dat hij begraven wenste te worden in de 10-jarige pill-box in zijn tuin. Onder veel belangstelling werd deze uiterste wilsbeschikking uitgevoerd.

De boerderij en de villa wisselden in de jaren daarna veelvuldig van eigenaar en bewoners. Rond 1950 vond er een herbegraving plaats van Pieter Nierop. De bunker werd met veel inspanning versleept naar een ernaast gemaakte diepe uitgraving en toegedekt met aarde. Nu is de bunker dan ook niet meer te zien. Slechts een eenvoudige grafsteen memoreert het feit dat Pieter Nierop daar begraven ligt.

Jan Boerstra
Juliette J.M.A.M. Jonker-Duynstee

NOOT:

1) Uit : Kramers Woordenboek 1920 en 1978. Ned-Eng.

BRONNEN:

Weekblad "Het Leven", juli 1925
Gemeente-archief Vreeland: kadastrale legger, overlijdens registers, bevolkingsregisters, raadsnotulen en correspondentie.
D.T. Koen, 'Een onuitdoofbaar vuur. Betonnen verdedigingswerken in de Nieuwe Hollandse Waterlinie', Bunnik 1995.